

Hässleholm, 2011-06-20

Utökat samarbete – eller drabbad kommunal ekonomi?

Sedan snart tre år tillbaka driver Hässleholms kommun ett mycket framgångsrikt ESF-finansierat projekt för lågutbildade flyktingar. Implementeringsfasen av projektet till ordinarie verksamhet kommer att inledas nu till hösten. Det finns emellertid delar i metoden som behöver förbättras och samverkan med andra myndigheter måste utvecklas mer. Många av problemställningarna finns även för andra målgrupper och vi ser ett stort behov av att utöka målgruppen till att gälla fler än just lågutbildade invandrare.

Med anledning av detta kommer Arbetsmarknadsenheten i Hässleholms kommun, tillsammans med T4-vux och Socialförvaltningen, att ansöka om en förlängning av nuvarande projekt och dessutom ansöka om medel för ytterligare ett projekt, som ska rikta sig mot en bredare målgrupp. Kristianstad och Östra Göinge kommuner vill medverka i båda projekten.

Myndigheter och kommuner inom Skåne nordost som inte remitterar deltagare till projektet vid dess start, ska ges möjlighet att göra det i ett senare skede. Tanken är också att några av platserna i projektet ska garanteras till personer som inte får ekonomiskt bistånd, men som i övrigt uppfyller kraven för att delta i projektet. Dessa ska remitteras från projektparterna inom Region Skåne.

Ansökan till ESF ska vara inlämnad i september och fram till dess ska vi fastställa alla detaljer inom projektorganisationen. Projektstarten ska ske kring årsskiftet och fortlöpa under två år. Vi beräknar att den totala budgeten för det nya projektet kommer att hamna runt 20 000 000 SEK.

Syfte och målsättning med projektet

Den primära målsättningen med projektet är att öka samarbetet mellan olika myndigheter, inte minst att genom modern IT-teknik skapa "en väg in" för personer som har behov av flera myndigheters parallella stöd, för att ta sig närmare arbetsmarknaden. Genom att samordna rehabiliteringsarbetet mellan myndigheter och kommuner i Skåne nordost och att hitta nya arbetsmetoder genom gränsöverskridande lärande, såväl mellan myndigheter i Sverige som med samarbetspartners i andra länder, förväntas en ökad effektivitet för målgruppen. Processerna ska gå fortare. Det land vi tänker oss ett samarbete med är Holland, som har väl utvecklade metoder inom området.

Målgrupp för projektet

Målgruppen vi vill rikta oss mot är kvinnor och män som står långt från arbetsmarknaden som har behov av flera myndigheters parallella stöd för att ta sig närmare arbetsmarknaden.

Det kan t.ex. vara de som är svåra att säkerställa en diagnos på, personer som kanske bara har tillfälliga besvär eller de med lätt/medelsvår depression, eller någon annan form av psykisk funktionsnedsättning som behöver utredas vidare. Detta gäller inte minst de som uppvisar någon form av migrationsrelaterade stress- eller anpassningssvårigheter. Det kan också vara personer som har fått en diagnos, som t.ex. ADHD eller Aspergers, som behöver extra stöd, längre tid och en annorlunda pedagogisk inriktning för att ta sig ut på arbetsmarknaden, eller de som är eller har varit långtidssjukskrivna, vars tillstånd förbättrats och som nu behöver en annan typ av utredning – som nu har behov av flera myndigheters parallella stöd.

Problembeskrivning

De övergripande problemställningarna projektet ska arbeta med är följande:

- **Ansvarsfrågan inte självklar**

De som kommer från en annan kultur och samtidigt har språksvårigheter som gör att de inte riktigt kan förklara sina problem, personer med tillfälliga besvär och de med lätt/medelsvår depression har en sak gemensam. Det är svårt att ställa en säker diagnos på bara ett eller ett fåtal möten. Det finns ingen självklar verksamhet/åtgärd som fastställer dessa problem och därmed vilken eller vilka myndigheter i samhället som har ansvaret att åtgärda.

- **Remissförfarandet mellan Region Skåne och kommunerna fungerar inte.**

Psykiatrin har vid ett flertal tillfällen under det senaste året kontaktat kommunen för att deras patienter ska kunna ta del av det extra stöd och de arbetsförberedande insatserna som ges av kommunen. I många fall har detta inte varit möjligt, eftersom det är starkt reglerat vilka målgrupper som ingår i verksamheten.

I andra fall är problematiken omvänd, då kommunen anser att någon av de som finns i deras verksamhet behöver hjälp eller ett utlåtande av Region Skåne, och då har Region Skåne inte kunnat vara kommunen behjälplig. Många gånger kan detta bero på att de båda organisationerna inte har samma bakgrundsinformation om den patient/deltagare det gäller. Det finns inga bryggor mellan organisationerna, ingen ger den andre en återkoppling och vi vet inte vilka samlade resurser som finns. Från kommunens sida vet vi inte alltid vilken del av organisationen som ska kontaktas, om det är primärvården eller psykiatrin. Omvänt händer det också att delar av Region Skåne inte vet om att kommunens arbetsförberedande verksamhet existerar.

- **Olika handlingsplaner från olika myndigheter**

Det är snarare regel än undantag att en och samma deltagare inom kommunens arbetsförberedande verksamhet har två eller tre olika handlingsplaner, från lika många myndigheter. Ibland står dessa i motsatsförhållande till varandra. Socialförvaltningen kan kräva 40 timmars sysselsättning/vecka och Arbetsförmedlingen kan samtidigt avkräva samma deltagare en helt annan åtgärd utan kommunens vetskap, samtidigt som Region Skåne kan föreskriva att det inte är lämpligt med föreslagen verksamhet, utan att helt veta hur innehållet i verksamheten ser ut.

- **Staten och kommunerna, vem gör vad, när?**

Staten har ansvaret för arbetsmarknadspolitiken. I december 2010 övertog Arbetsförmedlingen också ansvar som kommunerna tidigare haft när det gäller gruppen nyanlända flyktingar. De som inte har självförsörjning efter två år ska få ekonomiskt bistånd från kommunen. Det ligger därför i kommunernas intresse att hjälpa Arbetsförmedlingen i ett tidigt skede, i synnerhet med de som förväntas få ett långvarigt beroende av samhället, att bygga upp en bra organisation kring den målgruppen. När det gäller andra målgrupper än nyanlända invandrare kan kommunerna ha bakgrundsinformation om individer, som staten saknar. Kommunerna är stora arbetsgivare och det ligger i statens intresse att ta del av arbetsprövningsplatser och annan tillhörande verksamhet, för att de på ett smidigare sätt ska kunna lösa sina uppgifter.

- **Olika lösningar för samma problem**

Om t.ex. en invandrare, en långtidsarbetslös ungdom, en s.k. "nollklassad" och en "55-plussare" har exakt samma problem att ta sig ut på arbetsmarknaden, som t.ex. tillfällig eller bestående psykisk funktionsnedsättning, så löser samhället detta på helt olika sätt beroende på verksamheternas olika budgetar, tillfälliga projekt, politiska beslut eller andra organisatoriska förutsättningar. Samhället kategoriserar människor utifrån förutsättningar som inte utgår från individen, och ofta är det "tur eller otur" som avgör om individen ska få någon hjälp. I Hässleholms kommun är det f.n. invandrare och ungdomar som har lite mer tur än övriga grupper, och om vi inte gör något kan vi ana att dessa förhållanden är ändrade om något år, på någon annan målgrupps bekostnad.

- **Varför lyckas andra länder bättre än Sverige?**

Det finns länder som har kommit längre fram i sitt samarbete mellan olika myndigheter, som t.ex. Holland. Finns det delar i andra länders organisatoriska

struktur och metoder som vi kan ta till oss och göra om efter svensk modell, som kan passa i Skåne nordost?

- **Vi vet inte vad det kostar att inte samarbeta**

Som en del av implementeringsarbetet av projektet i ordinarie verksamhet måste siffror baserad på forskning redovisas. En sådan forskning kan påvisa att andra organisatoriska lösningar behövs och/eller att det är lönsamt att skjuta till mer medel till en viss typ av verksamhet, som därmed ger förutsättningar att implementera nya lösningar. Forskare ska därför få utreda de samhällsekonomiska kostnaderna för målgruppen. Målsättningen är att ta fram siffror på hur mycket det kostar samhället att 1) inte göra något alls för projektets målgrupp och 2) vad ett samarbete mellan myndigheter besparar samhällsekonomin. I den här undersökningen ska vi jämföra våra kostnader med andra länder. Holland ska vi jämföra med på ett mer detaljerat sätt, och dessutom försöka få fram metoder och organisatoriska lösningar som gynnar samhällsekonomin.

Det här är stora frågor och problemställningar som inte på något sätt är unika för vår del av landet. Vi kommer därför att arbeta för att få en bred politisk förankring av projektet. Det krävs! Vi vet att det bland flera myndigheter råder en sorts hopplöshet och uppgivenhet för dessa frågor, där ingen riktigt orkar ta tag i frågorna. Problemen kvarstår emellertid. Varje dag finns det tjänstemän, i synnerhet inom de kommunala arbetsmarknadsenheterna, som kämpar för att kommuninvånarna som tvingas begära ekonomiskt bistånd för att överleva, ska få den hjälp som finns att få, som de har rätt att få.

Förhoppningen är att vi åtminstone ska lyckas bryta några barriärer och ta oss ett litet steg närmare en bättre samverkan, för att undvika att kommuninvånarna i Skåne nordost ska "hamna mellan stolarna" när de behöver hjälp av samhället.

Senare i höst vet vi besked, om europeiska socialfonden vill bevilja oss utvecklingsmedel för att komma närmare en lösning. I annat fall, om ingenting sker när våra nuvarande projektmedel upphör kring årsskiftet, kommer det att bli belastningar som drabbar den kommunala budgeten, främst genom en ökad utbetalning av ekonomiskt bistånd.

Jörgen Bergvall
Enhetschef
Arbetsmarknadsenheten
Hässleholms kommun

**Hässelholms
kommun**

ARBETSMARKNADSENHETEN
>> Utvecklar människor och näringsliv <<